

VALİ İZZET BEYİN KALEMİNDEN İZMİRİN İŞGALİ

Selçuk URAL*

Mehmet OKUR*

Millî Mücadele hareketinin başlamasında dönüm noktalarından biri olan İzmir'in işgali çok çeşitli kaynaklardan değişik yönleriyle incelenmiştir. Biz, bu makalemizde işgalin yaşandığı tarihte şehrin en üst mülki amiri durumunda olan Vali İzzet Bey'in kendi el yazısıyla ve Fransızca kaleme aldığı yirmi altı sayfalık beyanatından İzmir'in işgaline ve işgal sonrası şehirde yaşanan olaylara yer vereceğiz.

Vali İzzet Bey'in bu beyanattı Başbakanlık Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye katalogunda E-51/98 dosya numarası ile araştırmacılara sunulmuştur.

Beyanat 16 Ağustos 1335/1919 tarihlidir. Beyanatın kaleme alınış gayesi, İzmir bölgesinin Yunanlılar tarafından işgalinden sonra gerçekleştirilen katliam ve cinayetlerin doğruluk derecesini araştırmak amacıyla bölgeye gönderilen Müttefiklerarası/İzmir Tahkik Komisyonunun incelemeleri sırasında bu iddiaların doğruluğunu ispat etmektir¹. İzzet bey kaleme aldığı beyanatını komisyona 25 Ağustos 1919 tarihinde sunmuştur.²

Beyanatta olaylar kronolojik olarak anlatılmakta olup, aşağıda da görüleceği gibi hadiselerin öncesine gidilmeyerek, 14 Mayıs 1919 tarihi başlangıç olarak ele alınmıştır.

Beyanat hakkında bu bilgileri verdikten sonra, faydalı olacağına inandığımız bu belgeyi okuyucuların dikkatine sunuyoruz:

“ İzmir'in işgalinden bir gün önce yani 14 Mayıs 1919 Çarşamba sabahı İngiliz Yüksek Komiserliği delegeesi James Morgan ile İngiliz ordusunu temsilen Yüzbaşı Smith konağa geldiler ve İzmir ve yöresinin istihkamları müttefik güçler tarafından işgal edileceğini askeri yetkililere bildirmemi isteyen Amiral Calhorpe'un notasını bana ulaştırdılar.

* Atatürk Üniversitesi, Fen – Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü.

* Atatürk Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.

¹ Komisyonun çalışmaları hakkında geniş bilgi için bakınız, Selçuk Ural, Müttefiklerarası/İzmir Tahkik Komisyonu'nun Faaliyetleri (1919), (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum 1997.

² Ural, s.134.

“Bu nota elime geçer geçmez derin bir üzüntüye kapıldım ve çok şaşırđım. Zira böyle bir durumu önceden hiç kestiremezdim. Bu nota Amiral Calthorpe tarafından Müttefik devletler adına yazılmıştı. Ona (notaya) tamamen karşı olduğumu bildirirken, ordu kumandanı Ali Nadir Paşa ile onun kurmay başkanı Abdülhamid beyi derhal evime davet ettim. Onlara J.Morgan ile Yüzbaşı Smith'in huzurunda notun içeriğini ilettim. Onlara resmi cevaplarını ve hemen ardından da gerekeni yapmaları gerektiğini kendilerine bildirdim.

“Bu notun yerine ulaştığını haber alan ve önceki gün kiliselerinde olan Rumlar, Mauridis'in kendilerine isteklerinin yerine getirildiğini bildirmesi üzerine sevince boğuldıklarını işiten Müslümanlar son derece heyecanlı bir biçimde konağa bilgi almaya geldiler.

“Kendilerine şimdilik yalnızca limanların işgalinin söz konusu olduğunu ve bunun sık sık yapılan bir durum olduğunu, bu yüzden telaşa kapılacak bir şey olmadığını söyleyerek onları teselli için çaba sarf etmeme rağmen sakinleştirmek hayli güç oldu. Daha sonra durumu öğrenmek için Amirale gideceğimi ve elde edeceğim bütün bilgileri kendilerine iletceğimi söyledim.

“Saat 3'te gemilerinde ilkin Amiralın yardımcısı Français'i ardından da Amiral Calthorpe'u ziyaret ettim. Beni saygı ve teveccüh ile karşılayan Amiral yardımcısı Français bana, sorularıma cevap vermeye yetkili olmadığını ve Amiralın bana bazı bilgileri vermesinin daha muhtemel olduğunu söyledi. Kendi ağzıyla hoş bir kararlar karşı karşıya olmadığımızı anlattı. Beni böylesi güç durumlar içinde görmekten esef duyduğunu da ilave etti.

“Amiral Calthorpe'un kendisinde beni büyük bir saygı ve nezaketle huzuruna kabul etti. J. Morgan da bizim görüşmemize katıldı. Amiralden notanın özelliği ve durumu konusunda beni aydınlatmasını rica ettim. O zaman bana akşama doğru Paris'ten bir telgraf beklediğini ve bunun belki de İzmir'in işgaline ilişkin olacağını bildirdi. Bu işgal için kimin görevlendirileceğini öğrenmek istemem üzerine, bu görevle Yunan ordularının vazifelendirileceğinin muhtemel olduğunu beyan etti. Bu sözleri duyar duymaz yıldırım çarpmışa döndüm ve göz yaşlarımı tutamadım.

“Buna itiraz etmem üzerine Amiral hiç bir şey yapamayacağını ve bunun Paris'in kararı olduğunu söyledi.

“Çok iyi Amiralim, dedim. Paris konferansı oldukça adaletsiz ve açıklamasının da çok güç olduğu bir karar vermiştir, dedim.

“-Ben bir askerim, onu tartışmam, karşılığımı verdi.

“-Evet, dedim ona. Bana da onu tartışma yetkisi verilmemiştir. Fakat bu kararın ülkede meydana getireceklerini saklamak ve doğuracağı felaketleri düşünmemek hiçte doğru olmaz. Gerçekte size savaş ilan etmekle bir cinayet işlediğimiz ve şimdi bunu yapmaya yetkili olduğunuzda bir gerçektir. İşgal kararı

ülkenin yıkımını getirecektir. Mümkünse sizden işgalin yalnız Yunan ordusuna bırakılmamasını rica ediyorum.

“-Bu benim yetkimin dışında, diye bana karşılık verdi. Hiç bir suretle müdahale edemem. Bu bir ilhak değil, tamamen askeri bir işgaldir. Sonuçta telaşlanmak için hiçbir sebep yok. Siz yetenekli bir insansınız. Ülkede istikrarlı bir yönetim kurmada başarılı olmuşsunuz. Herkes sizden memnun olduğunu beyan ediyor. Sonuç olarak sizi oldukça sıkıcı bir duruma sokarken, umudumuz sizin bu işi pekala yoluna koymayı başarabileceğinize olan inancımızdır. Düzeni ve asayışı sağlamaya özen gösteriniz. Halka, bunun konferans tarafından verilen bir karar olduğunu burada gördüğünüz filonun bu kararı uygulamak ve savunmakla mükellef olduğunu da anlatın, dedi.

“-Kesinlikle amiralim diye kendisine karşılık verdim. Avrupa'nın kararına itaat etmekten başka çaremiz yok. Yalnızca size meselenin bütün güçlüklerini göstermek için yardım istiyorum, dedim.

“O bana Avrupa'nın bunu bileceğini, şimdilik Avrupa'nın açıklamasını kabul etmemiz gerektiğini söyledi.

“O zaman kararın açık ve kesin olduğunu ve bundan kaçınmamızın mümkün olmadığını anladım. Bu ülke için elimden gelen her şeyi denediğimi ve bu durumun sonuçlanmasında elimden gelen her şeyi yapmaktan da kaçınmayacağımı söyleyerek kendisine veda ettim.

“Geri döndüğümde Vilayet Konağının Müslümanlardan oluşan bir kalabalıkla dolduğunu gördüm. Zavallılar oradan tarafımdan bir teskin edici söz söylenmesini bekliyorlardı. Kalabalık sezilen durumdan ve bitkin görünen yüzümden kendilerine iyi haberler getirmediğimi anladı. Bununla birlikte olabildiğimce tüm sertliğimi muhafaza ederek, yapılmış bir ilhakın söz konusu olmadığını onlara haber verdim. Fakat askeri bir işgalin muhtemel olduğunu da onlardan gizlemedim. Ancak işgal geçici bir özelliğe sahipti. Onlara kaygılanacak hiç bir şeyin olmadığını bildirdim ve evlerine geri dönmelerini emrettim. Onlara hükümetin ülkenin haklarının ve Müslümanların çıkarlarının savunulmasına yönelik tedbirler almaya giriştiğinden emin olunması gerektiğini de ekledim.

“Daha sonra Belediye başkanına gönderdiğim bir yazıda da, ortada dolaşan dedikoduların aksine, bir ilhakın söz konusu olmadığını ve olayın kuşkusuz geçici ve tam olarak askeri bir işgalden ibaret olduğunu bildirdim.

“Polis ve jandarma amirlerini huzuruma çağırdım ve onlara benzeri kışkırtmalarla şehrin düzen ve emniyetini bozmaya izin verilmemesi konusunda en kati emirlerimi verdim. “Ordu kumandanına da şehirde düzen ve sükunete büyük özen gösterilmesinin gerekliliğini tekrarladım.

“Yanıma gelen bir heyete sonuçta üzüntülerini dile getirmek ve Avrupa'nın kararını değiştirmesini talep etmek üzere Amiral Calthorpe ve temsilcilerinin huzuruna çıkmak yönündeki taleplerini onaylayarak bu teşebbüslerine izin verdim.

“Akşam saat 10'da J.Morgan ve Yüzbaşı Smith geri geldiler. Bana Amiral Calthorpe'un ikinci notasını ulaştırdılar. Bu notada İzmir'in ertesi gün sabah saat sekiz sularında Yunan ordusu tarafından işgal edileceğini bildiriyordu ve Osmanlı subay ve askerlerinin Yunan işgal ordusunun komutanının talebine göre işgal boyunca kışlada kalmalarının gerekliliği vurgulanıyordu.

“Derhal Ali Nadir Paşa ve onun kurmay başkanını çağırttım. Onlara bu kez de Sayın James Morgan ve Yüzbaşı Smith'in huzurunda notanın içeriğini ilettim ve ayrıca yazıyla da bildirdim.

“Sayın J. Morgan'a İzmirlilerin yabancıların yaptıkları gösterilere karşı çok hassas olduğunu, bunun en canlı örneğinin Averof gibi basit bir geminin limana gelmesi sırasında yaşandığını hatırlatarak, yarın Yunan ordusunun gemiden indiklerini gördüklerinde galeyana gelecekleri kesindir. Güvenliği tehlikeye düşürmemek için Amiralden Yunan askerleri karaya çıkarken onların tutumlarını gözetlemek ve halkın moral gücünü muhafaza etmek amacıyla müttefik gemilerinden emrime teçhizatlı iki ile üç yüz tayfadan oluşan bir müfreze tahsis edilmesini talep ettiğimi, söyledim.

“Sayın J. Morgan ile Smith isteğimin haklılığını ve isabetli oluşunu onaylayarak, bunu derhal Amirale iletmeye söz vererek yanımdan ayrıldılar.

“Gerçekte bir saat sonra Sayın Morgan tarafından Amirale isteğimi ilettiklerini, fakat Amiralın bunu kabul etmediğini bildiren bir mektup aldım. Sayın Morgan bana Amiralın şahsi güvenini kazanmış olan subaylarca komuta edilen askeri devriyelerin tüm Müslüman mahallelerinde dolaştırılmasına izin verdiğini de yazıyordu. Yeniden Ali Nadir Paşayı çağırdım. Ona güvenli subaylarca komuta edilen müfrezelerin Müslüman mahallelerine ulaştırmasını bildirdim. Ona hem yazılı hem de sözlü olarak devriyelerin özellikle Yunan ordusuyla çatışmaya müsaade etmemesini yeniden emrettim.

“Vakit gece yarısıydı. Hükümetimi durumdan haberdar ettim ve acil talimatlar istedim. Sabahın beşine kadar gerek hükümetimin talimatlarını telgraf odasında beklemek, gerekse halkı sakinleştirmek, onları bilgilendirmek ve vilayet dahilinde asayiş sağlamaya için gerekli tedbirleri almakla uğraştım.

“Hükümetimden ne bir talimat ne de bir cevap alamadan siyasi durumu göz önüne alarak sorumluluğu üstlenerek, Amiral Calthorpe'a şu vakte kadar hükümetimden hiçbir talimat almadığımı bildiren bir notu kaleme almaya başladım. Nota da kendisine bu işgalin tamamen askeri, geçici ve Avrupa'nın kararıyla alındığını göz önüne alarak İzmir'in Yunan ordularınca işgal edilmesini protesto ettiğimi bildirdim. Her ne biçimde olursa olsun ne ülkenin gidişatı ne de siyasi durumu bakımından uygun bulmuyordum ve zorunlu olarak Paris Konferansı'nın emrine itaat etmeye zorlanıyordum. Müslümanların selameti adına birkaç saat önce kendisine önerdiğim teklifime rıza göstermesini kendisinden ikinci kez rica ettim.

“Sayın Morgan'ın aracılığıyla bu mektubu Amirale saat 10'da ulaştırdım.

“Gün çoktan doğmuştu ve ufukta Yunanlıların çıkartmaları çoktan farkediliyordu.

“Memurlar saat 9’da hiç eksiksiz Konak’taydılar. Çünkü o gün maaşların ödenme günüydü.

“Saat 10’a doğru rıhtımların olduğu taraftan gelen bir Yunan askeri müfrezesi Hükümet konağının önünde belirdi. Ellerinde bayraklar yüzlerce, binlerce sivil insan bu müfrezenin etrafını sararak, onlarla beraber ilerliyorlar ve hepsi de durmadan “Zito Venizelos” diye bağıyordu. Pencereden dışarıya baktığımda tahminlerimin gerçekleştiğini anladım. O zaman endişelenmeye başladım. Müfreme konağın olduğu caddeye sapa sapa dışarıdan bir patlama sesi duydum. Kalabalığın kaçıştığını ve askerlerin geri çekildiklerini farkettim. Derhal aşağıya inmeye ve olup biten hakkında bilgi edinmeye çaba sarfettim. Yunan askerlerinin konağın etrafını sardıklarını ve durmadan üzerimize ateş ettiklerini farketdiğimde merdivenin ortasındaydım. Bu durum karşısında bütün kapıları kapattırdım ve tekrar odama çekildim.

“Bütün memurlar ürkmüşler ve duvarın etrafında toplanmışlardı. Yunanlılar odanın penceresinden içeriye sızdıkları için, bizde binanın ortasında bulunan koridorlara çekildik. Binlerce silah sıkıldı ve hepsinin konağın üstüne yöneltildiği anlaşılıyordu. Memurlarım ağlamaya başladı. Fakat ben onlara “Endişelenmeyin, bizleri her türlü saldırıdan korumak zorunda olan gemilerin buradaki olayı duyar duymaz kesinlikle yardımımıza gelecekler” diyerek onları teselli ve iknaya çalışıyordum. Gerçekten bende inanıyordum. Zira devam eden ve her taraftan kuşatılan Konak üzerine yönelen yaylım ateşini duyan İtilaf donanmasının yardımımıza koşacaklarını çok tabii buluyordum. Fakat ne yazık ki bu konudaki bütün umutlarım boşuna idi. Zira ateşin bir buçuk saat hiç durmadan devam etmesine karşın hiç kimse bize yardıma gelmedi.

“Yardım umutlarının tükenmesi üzerine memurlarımın yalvarmaları ve ricaları üzerine pencereden bir beyaz bez sallamamıza rağmen ateş kesilmedi. Bunun üzerine çatıya bir başka bayrak çektik ve kapıları açtık.

“Konak namlunun ucuna süngülerini takan Yunan askerleri tarafından basıldı. Hemen görevimin başına geçtim ve memurlarım etrafımda toplandı. Tam bu sırada silahlı askerler birden bire odama girdiler ve süngüleriyle bizi tehdit ederek aşağıya inmeye zorladılar. Dış avluda bizi “Zito Venizelos” diye bağırma zorladıkları gibi küfür yağmuru içinde ellerimizi yukarıya kaldırmış olarak ite kaka rıhtıma doğru götürmeye başladılar.

“Bu arada tamamen soyulduk ve bütün feslerimizde yırtıldı. Birilerine vali olduğumu söyledim fakat kendimi anlatabilmem imkansızdı. Karşılaştığım bir takım subaylar bile isteğimi dikkate almadılar. Bu ortam içerisinde bütün memurlarımla birlikte hakaret ve silah darbeleri eşliğinde rıhtıma götürüldük. Burada Liatis adında biri beni tanıdı. Yunan konsolosluğunun memurlarından ikisi bana yaklaştı ve

bunların müdahalesi üzerine beni ve oğlumu kafileden ayırdılar. Biz orada kaldık fakat gerisi sürekli aynı hakaretlere maruz kalarak götürüldü.

“Bay Liatis bir otomobil getirtti. Bütün evraklarımın, eşyalarımın ve pardösümün konakta kaldığını, önce onları almak için geri dönmem gerektiğini söyledim. O da kabul etti ve beraber konağa geri geldik. Odaya ulaştığımda içerinin askerlerle dolu olduğunu, masamın çekmecelerinin de kırılmış ve eşyalarımın hepsinin götürülmüş olduğunu gördüm. Evraklarımın geri kalanını yerden toplayıp, almakla yetindim.

“Liatis’le beraber dışarıya çıktığımda ara avluda ve kapının basamaklı sekisinde birkaç ceset ve aralarında can çekişmekte olan bir kaç Türkü farkettik.

“Ben ve oğlum bir Yunan torpido gemisine götürüldük. Başlangıçta bize karşı çok kaba davranıldı. Fakat 3 saat sonra herhalde amirallerin ve hiç kuşkusuz yabancı temsilcilerin müdahalesi üzerine Yüzbaşı Zaphiris adlı bir yunan subayı yanıma gelerek şunları söyledi: ”Ekselansları, herkes sizin namuslu bir adam olduğunuzu söylüyor ve ben amirallerle yabancıların size saygı duyduklarını öğrendim. Şimdilik serbestsiniz.”. Fakat yunan subayı yanımdaki evraklara el koymayı da ihmal etmedi. “Şayet saygı duyulan insanlar olmasaydık bizi ne tür bir karşılama beklerdi” diyerek kendisine karşılık verdim.

“Bir gizli polis bizi ikamet ettiğim valilik konağına götürdü. Şimdilik durum emniyeteydi.

“Ertesi gün yani 16 Mayıs Cuma günü erkenden konağa geldim. Zira bir an bile vilayetin işlerinin devamını yarıda bırakmaya niyetli değildim. Üstelik yüce hükümdarımın haklarını her türlü zarardan korumaya düşkün olduğumdan dolayı, onun saygınlığını ve yetkisini korumalıyım. Her türlü tehlikeyi göz önüne alarak görevimin başına dönmek istedim. Fakat konağı koruyan Yunan askerlerinin süngüleriyle içeriye girmem engellendi. O zaman Yunan kumandanına başvurarak, konağa girmeye engellendiğim için bana İngiltere Konsolosluğuna gitmem ve orada vazifelerimi yerine getirmek zorunda bırakıldığımı ifade ettim.

“Oradan da kararlı bir biçimde İngiltere Konsolosluğu’na gittim. Sayın Morgan büyük bir nezaketle beni karşıladı. Bana dünkü olaylardan ve bugünkü engellemeden dolayı çok üzgün olduğunu ifade etti.

“Saat 4’e kadar orada kaldım. Bütün not ve tasarılarımı yazdım ve onları ilgili yerlerde dile getirmesi için Sayın Morgan’a teslim ettim. Ayrılacağı esnada Sayın Morgan’ın bir yunan subayına şahsıma özen gösterilmesi için emir verdiğini gördüm. Evime henüz dönmüştüm ki git gide bize yaklaşmakta olan silah seslerini duydum.

“Sokaklarda savaşın başladığını tahmin ediyordum. Mermiler pencerelerden ve birinci katın duvarlarından içeriye girmeye başlamıştı. Bu durum karşısında mahzenlere sığınmak zorunda kaldık.

“Üst katların camları tamamen paramparça oldu ve duvarlar da söküldü. Bu olanlar şimdiye kadar gördüklerimin şüphesiz en şiddetlisiydi. Dışarıdan şöyle haykırırlar duyuluyordu: ”Türkler dışarı çıkınız yoksa sizi yakacağız”. Bu tehdit üzerine ve de saldırının yaklaşık bir saattir sürmesini dikkate alarak önce ben ardından da karım ve küçük çocuklarım peş peşe kendimizi dışarıya attık. 9 yunan piyade eriyle mavi bir ceket giyinen ve elinde büyük bir ekmek bıçağı olan başka biri üzerimize saldırdı. İlk feslerimizi yırttılar, ardından da cüzdanlarımızı, saatlerimizi ve üzerimizdeki bütün değerli eşyaları çekip aldılar. Hatta birçok kere bizi öldürmeye bile kalkıştılar. Bay Steneapolis adında olay yerinden eşiyile birlikte geçmekte olan bir işadammın müdahalesi sayesinde saldırganların ellerinden kurtulduk. Gece yarısına doğru iki yunan subayı hem bir araştırma yapmak hem de üzüntülerini ifade etmek için yanımıza geldiler. Onlara yapılan bütün canice rezaleti açıkladım ve eve verdikleri maddi zararlarıda gösterdim.

“Ertesi sabah erkenden İngiltere Konsolosluğuna gittim. Çünkü emirlere rağmen ansızın olup biten bütün olayı sayın Morgan’a anlattım. Orada bu konu ile ilgili Amiral Calthorpe’a iletilmesi kendisine verdiğim notu kaleme aldım.

“Amiral Calthorpe ile meslektaşlarının gerekli tedbirlerin alınması için müdahalelerde bulduklarını ve bunun neticesinde tutuklanmış olan bütün memurların serbest bırakıldığını öğrendim. Derhal Hükümet Konağı’na geldim. Gerçekten de bir saygı kıtasının bana silahla selam durmak için merdivenin eşiğinde hazırlandığını gördüm. Çalışma yerime yeniden kavuştum. İçerisi tamamen karmakarışık. Toplayabildiğim bir takım memurlarla beraber yeniden işime başladım.

“Hala tutuklu bulunan memurlarımın saliverilmesi için çalışmalara giriştim. Çünkü memurlarımın çoğu özellikle de polis ve jandarmalar hala tutuklu bulunuyorlardı.

“17 Mayıs Cumartesi günü iki Yunan subayı resmi olarak bana özürlerini sunmaya geldiler. Yaptıkları bütün haksızlık ve işledikleri bütün cinayetleri basit özür dilemelerle telafi edilemeyeceğine dikkatlerini çekerek nezaket kurallarının gerektirdiği ölçülerde kendilerine mukabelede bulundum. Ali Nadir Paşa yanıma gelmişti ve aynı özürler kendisine de sunuldu.

“İşte birinci, ikinci ve üçüncü gün olayları hakkında bildiklerim.

“İlk kurşunu sıkanın kim olduğunu bilmiyorum. Çünkü o anda engellendim, konakta kuşatıldım ve bütün gün boyunca torpido gemisinde tutuklu kaldım. Daha sonra bunun bir yunanlı olduğunu öğrendim. Başkaları da zenci biri olduğunu iddia ediyorlardı. Fakat yaygın olan iddialara göre onun bir yunanlı olması gerekir. Müslüman halkın ve Osmanlı askerlerinin sokaklarda Yunanlıların üzerine ateş ettiklerini sanmıyorum.

“Kışladan Yunan askerlerine ateş edildiği iddia edilmektedir. Fakat ben bunu doğrulayamam. Fakat kesin olarak ve de açıkça ifade edebilirim ki ne Konak'tan ne de halkın arasından işgal ordularının üzerine ateş açılmamıştır.

“İşgalin ilk günü bir çatışmaya meydan vermemek için Vilayet konağında bulunan jandarmaları dahi silahsızlandırmıştım.

“İşgalin birinci günü kendi gözlerimle konağın avlusunda 7-8 ölü ve basamaklarda da iki tane gördüm İlk üç gün içerisinde Müslümanların evleri bahanesiz ve tasavvur edilemez biçimde kurşuna tutulup, basılıp, yağmalandığı ve kadınlarla kızların ırzına geçildiği konusunda bana yüzlerce şikayet ulaşmıştır.

“İşgalin dördüncü günü rezalete son verilmek istendi. Fakat o zamana kadar bütün cinayetler bir yana bırakıldı ve cezasız bırakıldı.

“Yunan askerlerinin belirli insanlarla sıkı fıkı olduklarını da sokaklarda müşahede ettim. 11 ile 15 yaşlarındaki gençler bile her yerde ellerinde silahlarla dolaşıyorlardı. Bu durum 4 gün boyunca devam etmiştir. Sayın Stergiadis³ ile General Nider⁴'in gelişinden sonra İzmir de kötülük az da olsa önlenebilmiştir.

“Hapishaneler yüzlerce ve binlerce suçsuz günahsız Müslümanlarla doldurulmuş ve orada akla halaya gelmeyecek işkenceler uygulanmıştır.

“İşte işgalin ve ülkenin durumu bu şekildedir.”

³ Aristites Stergiadis Venizelos tarafından bölgede Yunan idaresini tesis etmek amacıyla gönderilmiş olan validir.

⁴ General Nider çıkartma sonrası bölgedeki askeri düzeni kurmak amacıyla gönderilmiştir.